

Årsberetning 2009

Årsberetning 2009

Indhold

Borgmesterens forord	3
Direktørernes beretninger	5
Regnskab 2009	20
Hvor blev pengene brugt i 2009?	20
Hvor kom pengene fra i 2009?.....	20
Generelle bemærkninger til regnskab 2009	21
Randers Kommune og aftalen om kommunernes økonomi for 2009	21
Sammenfatning af regnskabsresultat	22
Resultat af det finansielle område	24
Udviklingen i kassebeholdningen	25
Gæld	26
Resultatopgørelsen – omkostningsregnskabet 2009	27
Regnskabsprincipper.....	28
Regnskabsopgørelse.....	31
Resultatopgørelse	32
Balance	33
Pengestrømsanalyse.....	34
Noter.....	35
Ledelsens påtegning	42

Udvikling på trods af krise

Af borgmester Henning Jensen Nyhus

Årsberetningen fra Randers Kommune er kommunens regnskab for det år, der er gået. Da der er tale om et regnskab, rummer beretningen også mange tal og økonomiske oversigter. Og lad mig ligesom i sidste års beretning starte med en omtale af økonomien.

Der er og bliver også på lidt længere sigt brug for en meget stram styring af økonomien. Kommunerne kommer til at bøde for, at der er krise på både globalt og nationalt plan, og at vi er gået fra et trecifret overskud på statens finanser til et forventet underskud i 2009 på mere end 80 milliarder kroner. Vi kan derfor i kommunerne og altså også i Randers regne med, at der er færre penge til kommunerne de kommende år.

Spændende byområder

Lad mig komme med et par gode eksempler på, at der til trods for finanskrisen og de meget stramme, økonomiske vilkår, er sket og sker positive ting, der medvirker til at udvikle vores kommune. Det gælder blandt det første spadestik, vi tog i efteråret til et nyt, stort sundhedscenter og 49 nye ældreboliger på Thors Bakke midt i Randers. I dette nye, spændende område i midtbyen har vi også taget initiativ til de kommende år at begynde bygning af nye, almennyttige boliger.

For nylig blev der et andet sted i midtbyen taget det første spadestik til et andet spændende udviklingsområde, nemlig på Jens Otto Krags Plads. Her på en meget central placering samler VIA University College tre af sine uddannelser i Randers: Pædagog-, sygeplejerske- og afspændingspædagog-uddannelserne i en campus, som bliver et nyt, uddannelsesmæssigt fyrtårn i Randers Kommune. Det vil formentlig sende et stærkt signal til unge om, at Randers har masser af byde de uddannelsessøgende på.

Som nabo til det nye uddannelsescenter ligger Randers Havn, men det bliver den ikke ved med. Der er nemlig allerede sat gang i en flerårig proces med at flytte havnen østpå. Processen vil

både styrke havnen og de mange virksomheder, der ligger i tilknytning til havnen. Den vil medvirke til at skabe bedre sammenhæng mellem byen og havnen i et område, der kan udnyttes til både attraktive bolig-, rekreative- og lettere erhvervsformål.

Forbedret infrastruktur

En nødvendig forudsætning for at skabe udvikling i kommunen er, at infrastrukturen er på plads. En omfattende infrastrukturplan, der rækker helt frem mod 2030, er vedtaget af byrådet, og sidste år kom der efter lang tids politisk pres endelig tilsagn om det såkaldt nordlige hængsel fra E 45 til omfartsvejen ved Assentoft. Det betyder, at arbejdet med at etablere denne vigtige vejforbindelse snart kan gå i gang.

Sidste år satte vi også gang i undersøgelserne, der skal forberede etablering af en ny vejforbindelse til Randers Havn. Vi har opkøbt en lang række arealer langs Århusvej, så vi også her er klar til at effektuere indholdet i infrastrukturplanerne. Vi tog også fat på arbejdet med at lave en samlet stiplan for hele kommunen sidste år, ligesom arbejdet med at renovere Mariagervej, så de bløde trafikanter får bedre forhold, er i fuld gang.

Kommuneplan og udbygning

2009 var også året, hvor kommuneplanen på mere end 1000 sider, blev endeligt vedtaget af byrådet, efter at den havde været i en meget omfattende høringsproces med borgermøder rundt om i hele kommunen. Med kommuneplanen er der skabt et plangrundlag for den fremtidige udvikling.

Vi fortsatte og fortsætter også den planlagte renovering af kommunens skoler og udbygningen af daginstitutioner både i by og på land, så vi også på den måde medvirker til at lindre finanskrisens virkninger inden for byggefagene.

Blomstrende kultur

Selv om krisen kradser, så blomstrer kulturlivet i kommunen. Egnsteatret har taget en ny, flot teatersal i brug, og et regionalt scenekunstcenter placeres ved teatret. Samme succes nyder nabo-

en teater- og musikhuset Værket, der præsenterer den ene flotte forestilling og koncert efter den anden for et stort publikum.

Inden for et andet kulturområde nemlig idrætten fortsætter den positive udvikling også. Handelskolen Minerva og Randers Realskole har taget deres elitesportscollege i brug, og den udvikling, kommunen har sat i gang med at skabe et egentligt sportscenter i området omkring Elro Arena og Essex Park fortsætter og kan forhåbentlig fremmes i løbet af dette år.

Der findes mange andre eksempler på, at Randers Kommune er inde i en god udvikling. Det kan man læse mere om i direktørernes beretninger. Det er også vigtigt at understrege, at vi lægger vægt på, at de basale kommunale servicetilbud som nuancerede børnepasningstilbud, gode skoletilbud, uddannelser og en velfungerende ældreomsorg er til stede.

Vurdering af regnskabsresultatet for 2009

Regnskabsresultatet for 2009 er mindre tilfredsstillende og kommunens likviditet er under pres.

Det er især det specialiserede socialområde (udsatte børn og unge og handicapområdet), der har voldt problemer. Selv om det er vigtige områder, hvor der er stort behov for kommunal bistand, er det helt nødvendigt, at vi nøje overvejer vores indsats. I forhold til målgruppen har vi i Randers et højt udgiftsniveau, som der fremover vil være stor fokus på. Dette skal blandt andet ske ved en løbende vurdering af sammenhængen mellem indholdet i de enkelte tiltag og den deraf følgende økonomi. Vi skal fortsat have et godt tilbud til

borgerne, men der vil fremover blive foretaget en bredere vurdering af tilbuddene på dette område.

Derfor er der iværksat en række tiltag:

- Der er indarbejdet besparelser i budget 2010-13, hvorved likviditeten er styrket, men fortsat i den lave ende.
- Det specialiserede socialområde er ved byrådets beslutning af december 2009 gjort rammebelagt med henblik på bedre budgetoverholdelse.
- BDO Kommunernes revision har undersøgt området for udsatte børn og unge, og rapportens anbefalinger er ved at blive gennemført.
- På baggrund af regnskab 2009 for handicapområdet har direktionen besluttet at iværksætte en ekstern revisionsundersøgelse af hele Social & Arbejdsmarkedsforvaltningens økonomistyring. Undersøgelsen vil være færdig inden 1. juni 2010.
- Rapportering til byråd og økonomiudvalg strammes op. Direktionen vil særskilt komme med forslag hertil til økonomiudvalget i maj måned.
- Organisering af økonomifunktionen analyseres.
- Forvaltningens handleplan for økonomisk genopretning på handicapområdet blev af økonomiudvalget den 12. april oversendt til socialudvalget med henblik på høring og endelig vedtagelse på byrådsmødet ultimo maj

Under hensyntagen til de økonomiske udsigter for kommende kommuneaftale, og kommunens lave likviditet - i 2010 forventes fortsat en gennemsnitlig kassebeholdning på ca. 110 mio. kr. - er der behov for fortsat fuld opmærksomhed på økonomistyringen, og at der følges op på de iværksatte tiltag.

Økonomiudvalget

1.000 kr.	Oprindeligt budget 2009	Korrigeret budget 2009	Regnskab 2009	Afvigelse 2009
Drift				
1.1 Administration	393.220	423.550	393.454	30.096
1.2 Politisk organisation	15.958	18.233	16.247	1.986
1.3 Øvrige områder	35.869	40.286	32.407	7.879
1.4 Lønpuljer	83.608	77.196	85.878	-8.682
	528.655	559.265	527.987	31.278
Anlæg	-21.488	93.561	68.885	24.676

Børn og Skole

Af Søren Kjær

Dagtilbudsområdet

Centralt på dagtilbudsområdet har stået arbejdet med pædagogik i alle dagtilbuddene: dagpleje, vuggestuer, børnehaver. I 2009 blev der gennemført et stort projekt med alle daginstitutioner med henblik på at optimere arbejdet med pædagogiske læreplaner. Et gennemgående træk har været at man lokalt har ejerskab til arbejdet, samtidig med at man ikke står helt alene og skal opfinde alting selv, men at der kan trækkes på andres erfaringer.

Et andet aspekt har været arbejdet med kvaliteten i dagtilbuddet. Her har Randers Kommune deltaget i flere projekter, bl.a. et fælleskommunalt kvalitetsprojekt med henblik på at styrke kvaliteten i dagtilbud, samt i et samarbejde med KL og Bikubenfonden om arbejdet med udsatte børn. På samtlige institutioner er der gennemført børnemiljøvurderinger. Her lægges der vægt på at vurderingen af såvel det fysiske/psykiske og æstetiske børnemiljø sker ud fra et børneperspektiv.

Fokus på udeliv

Der har i 2009 været stort fokus på udeliv, hvilket har givet sig udslag på mange måder. Der er bl.a. blevet ansat en pædagogisk konsulent, der har udeliv som sit primære fokus. Hun varetager dels en række centrale initiativer men tager også rundt på institutionerne med henblik på at inspirere til, hvordan man kan udnytte omgivelserne i det daglige arbejde. Som supplement til dette arbejde er der blevet anskaffet en Udelivstrailer, som institutioner og dagpleje kan låne til at arbejde fokuseret med udeliv. Endvidere kommer den nye naturskole til at rumme et hus til børn fra 0-5 år, som vil kunne benyttes af alle institutioner og dagplejere.

Herudover er der gennemført et projekt i samarbejde med naturskolen, genbrugsstationer, Regnskoven og biblioteket om at arbejde med "Klima i børnehøjde", ligesom der har været gennemført et projekt med udsatte børn og udeliv. Arbejdet med udeliv har resulteret i, at Randers Kommune er den kommune med flest institutioner, der har fået Friluftsrådets grønne flag.

Uggelhuse

Efteruddannelse

Som en udløber af Børn og Ungepolitikken, som byrådet har vedtaget får rigtigt mange medarbejdere en efteruddannelse i ICDP. Det er en metode, som sætter fokus på relationer og ressourcer. Dette arbejde fylder meget på institutionerne, og har inspireret det pædagogiske arbejde i meget høj grad.

2009 har også været året hvor der er sket en betydelig udbygning med vuggestuegrupper. Det er sket ved, at der til eksisterende institutioner er blevet udvidet med faciliteter, som gør, at der kan blive plads til flere vuggestuebørn. I 2009 kom der yderligere 104 nye vuggestuepladser til, ligesom der blev truffet beslutning om yderligere pladser.

Skoleområdet

En af de store udfordringer på skoleområdet i disse år i det hele taget – men også i Randers – er udviklingen inden for specialundervisningen. Flere og flere børn henvises til at skulle have en eller anden form for ekstra støtte. Der har derfor været behov for generelt at få harmoniseret og omlagt specialklassetilbuddet. Det har været et ønske at samle specialklassetilbuddene i større enheder, idet dette gør det muligt at opbygge en særlig viden og kompetence, der kan anvendes af kommunens øvrige skoler.

Desuden har der været fremlagt et forslag om en større omlægning af de resurser, der bruges til specialundervisning. Tanken er at en del af de midler, der i dag bruges til specialundervisning, lægges ud på de enkelte skoler. Samtidig udlægges kompetence til at beslutte hvilket tilbud den enkelte elev skal have. Derved sikres eleverne i størst muligt omfang et individuelt tilrettelagt tilbud i nærmiljøet. Inklusionen på skolen styrkes gennem øget frihed og flere handlemuligheder, samtidig med at den faglige og pædagogiske udvikling og nytænkning på skolen forhåbentlig styrkes. Såfremt en skole mener, at et tilbud på fx en specialskole er det rigtigste, følger midlerne med eleven. Nyordningen er ikke endeligt vedtaget, men det forventes at den træder i kraft med skoleåret 2011/12.

Byrådet har vedtaget, at der fra skoleåret 2011/12, på samtlige skoler, skal indføres en udvidet indskolingsordning. Det betyder, at 10 skoler i 2009 har været i gang med lokalt at udvikle en model for hvordan ordningen skal implementeres på deres skole. De resterende skoler begynder forberedelsen i 2010.

Som følge af overenskomsten er der nu udmøn-

Bjerregrav Skole

tet en lokal arbejdstidsaftale indgået mellem Randers Lærereforening og Randers Kommune. Den nye aftale betyder, at hvor der tidligere var fokus på tid, bliver der nu fokus på opgaveløsning. Dette har givet et øget rum til ledelse, men også et øget rum til den professionelle lærergerning.

I 2009 er udmøntning af byrådets IT-satsning på skolerne for alvor gået i gang. Udbygningsplanen for 2009-2012 er på i alt 30 mill. kr. Skolerne har fået udvidet bestanden af computere og interaktive tavler, og de er blevet forbundet med Skole IT med højhastighedsforbindelser.

Børn og familieafdelingen

2009 har været præget af den analyse af området, som byrådet bestilte. Til at gennemføre denne blev konsulentfirmaet BDO engageret. BDO rapportens konklusion rummede 11 anbefalinger vedrørende organisering, det socialfaglige arbejde, ændringer i anbringelsesmønstre, kompetenceforhold, visitation og økonomistyring. På baggrund heraf blev der lavet en handleplan, som sammen med rapporten blev præsenteret på byrådets budgetseminar august 2009. Det blev her besluttet, at der skulle arbejdes med alle 11 anbefalinger og hermed handleplanen.

I analysen var der særlig opmærksomhed på økonomien og herunder udgiftsniveauet. Den viste at Randers kommune bruger væsentlig flere penge på anbringelsesområdet end en række sammenligningskommuner, og at det er udgiften på den enkelte foranstaltning, som er dyrere. På baggrund analysen, besparelser på området og at området er rammebelagt fra 2010, blev der beskrevet og fastlagt et serviceniveau for børn og unge med særlige behov, som blev vedtaget af byrådet i efteråret 2009.

Der er arbejdet målrettet og intensivt med alle 11 anbefalinger. På socialrådgiverområdet er der lavet en ny organisering, så alle rådgivere arbejder i Familieteam. På døgncenterområdet er organiseringen ændret, så den harmonerer med den flade struktur, der er i Børn og familiecentre. I forhold til økonomistyring er der lavet et midlertidigt system, som bruges både centralt og ude i de enkelte Familieteam. Dette "hjemmelavede" system afløses af et nyt system i august 2010, som bliver fælles for handicap- og familieafdelingen, og som forhåbentlig vil styrke styringen af økonomien på området.

Børn og skoleudvalg

1.000 kr.	Oprindeligt budget 2009	Korrigeret budget 2009	Regnskab 2009	Afvigelse 2009
Drift				
2.1 Skole	853.888	891.584	889.440	2.144
2.3 Børn 0-6 år	367.547	379.085	386.662	-7.578
2.4 Familie	193.318	211.641	205.054	6.587
	1.414.752	1.482.310	1.481.156	1.154
Anlæg	63.549	89.437	36.884	52.553

Social og Arbejdsmarked

Af Knud Aarup

2009 har været et begivenhedsrigt år for Social og Arbejdsmarked. Både beskæftigelsesområdet, socialområdet og handicapområdet har stået overfor nye, spændende udfordringer og opgaver, der skulle løses. Og mens noget af det kom udefra, satte forvaltningen

også selv gang i projekter, der nu begynder at tage form.

Beskæftigelsesindsats blev kommunal

På beskæftigelsesområdet betød regeringens jobcenter-reform, at kommunerne overtog ansvaret for hele beskæftigelsesindsatsen og dermed ansvaret for de forsikrede ledige. Randers Kommune fik således 30 nye kolleger, som tidligere havde arbejdet med de forsikrede ledige for staten.

Det var naturligvis en udfordring at få klaret denne omstrukturering, uden at det gik ud over kvaliteten - ikke mindst, fordi ændringen skete i en tid med stigende ledighed. Men heldigvis viste medarbejderne på jobcenteret stor vilje til at samarbejde, og det lykkedes at få lavet en struktur, hvor medarbejderne fortsat bruges dér, hvor de er bedst. Det til gavn for borgerne og for Randers Kommune.

Ny lovgivning

Ud over jobcenter-reformen, blev der i 2009 vedtaget en ny sygedagpengelov. Den lægger nu op til, at sygemeldte skal være aktive under deres sygemelding. Forvaltningen har derfor arbejdet på at finde tilbud, som er relevante for den gruppe sygemeldte, der er i Randers. Således er der nu en bred vifte af tilbud til forskellige målgrupper. Eksempelvis er der tilbud særligt målrettet personer med stress eller depression og tilbud til personer med smerter. Der er ingen tvivl om, at der ligeledes vil være

Tekstilværkstedet

store udfordringer på beskæftigelsesområdet i 2010. Ledigheden stiger fortsat, og særligt ufaglærte mænd bliver ledige. Mange af deres arbejdspladser vender ikke tilbage, så der vil i høj grad være fokus på at motivere mange af dem til at skifte til andre brancher.

Kvalitetsudvikling på handicapområdet

Vender vi blikket over på handicapområdet har forvaltningen i løbet af 2009 arbejdet målrettet på kvalitetsudvikling inden for fire hovedområder: Det drejer sig om Bosted Systemet, der samler informationer og handleplaner for beboerne på de enkelte bosteder i et centralt system for på den måde blandt andet at lette det administrative arbejde. Det drejer sig om arbejdet med "afinstitutionisering", hvor handicappede får mulighed for så vidt muligt at bestemme over eget liv. Desuden har forvaltningen arbejdet målrettet på at sikre handicappedes tilgængelighed i forhold til informations- og kommunikationsteknologi (IKT). Og så er Randers Kommune gået med i den danske kvalitetsmodel på det sociale område, der skal sikre systematisk dokumentation, synlighed og gennemsigtighed i den sociale indsats.

Budgettet

Desværre endte 2009 med et uventet negativt regnskab for handicapområdet på 22,1 millioner kroner (11,7 millioner på voksenområdet og 10,4 millioner på børneområdet). Det er naturligvis ikke tilfredsstillende.

Forvaltningen har allerede sat gang i aktiviteter, der skal dæmpe stigningen i udgifterne, og de begynder at slå igennem i 2010. Samtidig har forvaltningen lavet en omfattende plan for genopretning af økonomien. Planen skal sikre, at de vedtagne budgetter fremover bliver overholdt samtidig med, at merforbruget i 2009 betales tilbage. I øjeblikket er planen ved at blive behandlet politisk, og hvis den bliver vedtaget i sin nuværende form, vil genopretningen af økonomien være afsluttet inden udgangen af 2014.

Nye planer på socialområdet

På socialområdet har forvaltningen i løbet af 2009 fået gang i to store projekter, nemlig "Hjemløseplanen" og "Helhedsplan for Randers Nordby". Hjemløseplanen er et projekt, der er støttet af Socialministeriet og skal bidrage til at nedbringe hjemløsheden i Danmark. I Randers har der været arbejdet på at få sat gang i byggeriet af nye boliger til hjemløse, at få flere medarbejdere i bostøtten og på at udvikle samarbejdet mellem de forskellige instanser, for eksempel mellem socialafdelingen, psykiatriafdelingen og familieafdelingen. Dette arbejde begynder nu at munde ud i synlige resultater, og i løbet af 2010 vil der blandt andet stå seks skæve boliger til hjemløse klar. Boligerne er i øjeblikket ved at blive bygget i tilknytning til Ladegården.

"Helhedsplan for Randers Nordby" er et projekt, der er støttet af Landsbyggefonden med det formål at skabe positive og kompetenceudviklende tilbud til Nordbyens beboere. I løbet af 2009 har Randers Kommune fået udviklet et tæt samarbejde med boligorganisationerne og blandt andet oprettet en styregruppe med politiske og faglige repræsentanter fra både kommunen og boligorganisationerne. Herunder er der et bysekretariat, som står for at koordinere den boligsociale indsats i det daglige. Det har betydet, at der er kommet gang i sundhedsmæssig rådgivning til beboerne, opsøgende arbejde overfor førtidspensionister, og så er der blevet dannet foreninger, som på forskellige måder involverer beboerne.

Stor frivillig indsats

Endelig har Social og Arbejdsmarked haft gavn af den store frivillige indsats, der bliver lavet. I 2009 er der blandt andet kommet gang i Projekt Følgesvend, hvor borgere med psykiske lidelser kan få en frivillig "følgesvend" til at hjælpe dem over forhindringer i hverdagen. Projektet er et tværsektorielt partnerskab mellem Socialpsykiatrien i Randers Kommune, Landsforeningen Bedre Psykiatri i Randers, SIND lokalforening Randers og Frivilligværket, Randers Kommune.

Samlet set er der altså sket en masse på Social og Arbejdsmarkedsområdet i 2009. Og forvaltningen ser frem til at fortsætte og videreudvikle det gode arbejde i 2010.

Socialudvalg				
1.000 kr.	Oprindeligt budget 2009	Korrigeret budget 2009	Regnskab 2009	Afvigelse 2009
Drift				
4.1 Forebyggende foranstaltninger og anbringelser, Børn og unge	77.666	84.679	96.122	-11.443
4.2 Tilbud til voksne med særlige behov (handicap)	257.105	281.713	294.886	-13.172
4.3 "Tilbud til voksne med særlige behov (stofmisbrug og alkohol)"	56.272	60.600	54.567	6.033
4.4 Områder der administreres af borgerservice	428.577	430.441	424.376	6.065
4.5 Øvrige sociale formål	23.665	22.477	15.747	6.731
	843.286	879.910	885.697	-5.787
Anlæg	58.005	68.594	17.005	51.589

Arbejdsmarkedsudvalg				
1.000 kr.	Oprindeligt budget 2009	Korrigeret budget 2009	Regnskab 2009	Afvigelse 2009
Drift				
3.1 Arbejdsmarkedsforanstaltninger	221.125	207.431	191.814	15.617
3.2 Kontante ydelser	223.976	248.146	260.706	-12.559
	445.100	455.577	452.520	3.057
Anlæg	0	0	0	0

Miljø og Teknik

Af Pernille Blach Hansen

Ny samlet kommuneplan for Randers Kommune

Den største opgave i 2009 har været arbejdet med kommuneplan 09, som er den første samlede kommuneplan for Randers Kommune efter kommunesammenlægningen. Derfor har arbejdet været omfattende på flere måder: Sammenskrivning af 6 kommuners kommuneplaner og Regionsplanen, ny geografi med nye udviklingsmuligheder og et nyt byråd, som gerne vil afsætte tydelige fingeraftryk.

Kommuneplanen fastlægger de overordnede mål for kommunens udvikling. Dette sker dels gennem fastlæggelsen af en hovedstruktur, dels gennem rammer for lokalplanlægningen.

Spillet om Randers

For at give borgere og politikere gode muligheder for at prioritere mellem de forskellige udviklingsmuligheder blev "Spillet om Randers" udviklet. Til det formål blev et kort over hele

kommunen trykt på et 400 kvadratmeter stort gulvtæppe. "Spillet om Randers" handler om at planlægge, hvor der skal bygges nye boliger og udlægges nye arealer til erhverv i fremtiden. Normalt er kommuneplan noget byrådspolitikerne drøfter på lange møder, men med "Spillet om Randers" blev borgerne inddraget på en ny måde i offentlighedsfasen omkring Kommuneplan 2009.

Ud over "Spillet om Randers" blev der i 2009 afholdt en række møder og aktiviteter rundt om i kommunen. Blandt andet blev kommunens borgerforeninger, forsamlingshuse og andre foreninger opfordret til at invitere kommunen ind til dialog omkring kommuneplanforslaget i lokalt eller tematisk perspektiv. Der har været mange positive tilbagemeldinger på denne nye mulighed for borgerinddragelse.

Udskillelse af Randers Spildevand

Folketinget har besluttet, at kommunernes vand- eller spildevandsforsyningsselskaber skal drives i aktie- eller anpartsform. Byrådet besluttede derfor, at spildevandsforsyningen skal

Spillet om Randers

udskilles i et 100 % kommuneejt aktieselskab: Randers Spildevand A/S.

Der er i 2009 blevet brugt mange kræfter og ressourcer på at udskille spildevandsforsyningen. Der er blevet formuleret vedtægter for selskabet og ejeraftale mellem Randers Spildevand A/S og Randers Kommune. Der er blevet valgt bestyrelse til selskabet og ansat en direktør. Der er også udarbejdet en administrationsaftale mellem kommunen og selskabet, idet Randers Spildevand fortsat køber en række ydelser hos kommunen vedrørende særligt personaleadministration og it-servicering.

Det har også været en væsentlig indsats at opføre og værdisætte alle spildevandsforsyningens aktiver og passiver, rettigheder og forpligtelser, så der har været det rette grundlag for overdragelsen til det nye selskab. I forbindelse med etableringen af Randers Spildevand A/S overdrages ejendomme og andre aktiver til en samlet værdi på ca. 1,3 mia. kr.

Østervold er pladsen, der samler Randers' bymidte

Arbejdet med at renovere Østervold begyndte for flere år siden, men i 2009 blev der tilføjet vigtige elementer til Østervold, så pladsen nu samler Randers' bymidte til et fungerende hele. Der er lavet en flot sejloverdækning og

Cronhammars fontæne passer godt til den store monumentale plads, som Østervold er. Der blev i 2009 også lavet en lille cafebygning ud for Danske Bank, så der kan skabes mere liv på pladsen om sommeren.

Trafikkaoset i Paderup er blevet løst

Trafikken omkring Storcentret i Paderup har gennem flere år været præget af trafikkaos. Der er i 2009 blevet lavet en række forskellige tiltag som alle har bidraget en meget bedre trafikafvikling i området.

Konkret er der lavet signalregulering af krydset Paderup Boulevard/Clausholmsvej. Krydset ved Paderup Boulevard og Århusvej er udvidet med tre spor. Et ekstra venstresvingsspor fra nord, et ekstra højresvingsspor fra øst og et ekstra ligeudspor fra vest. Og der er etableret en indkørsel og vejforbindelse mellem Paderup Boulevard og Marsvej.

Masser af bygningsvedligeholdelse og energibesparende foranstaltninger i 2009

For at gavne miljøet og fremme beskæftigelsen indenfor byggefaget gav byrådet i 2009 en ekstrabevilling på 20 mio. kr. til energibesparende foranstaltninger. Så sammen med det ordinære

Cronhammars vandsøjle på Østervold

vedligeholdelsesbudget på 25 mio. kr. er der i 2009 blevet anvendt 45 mio. kr. på vedligehold og energibesparende foranstaltninger på kommunens mange bygninger.

Projekterne omfatter bl.a.:

- Energioptimering af vinduerne på Laksetorvet og Odinsgade.
- Udskiftning af vinduer på Krstrup skole.
- Facaderenoveringer på Tirsdalens skole.
- Nye tage med ovenlys på Nørrevangsskolen.
- Indvendig renovering af klasselokaler og gange på Nyvangsskolen, Rytterskolen, Krstrup Skole, Hobrovejens skole.
- Nye gulve og lofter på Munkholmskolen.
- Nye køkkener i flere daginstitutioner.
- Derudover en lang række af mindre istandsættelser og renoveringer omfattende malerarbejde, VVS.-arbejde, murerarbejde, tagarbejder m.v. på flere institutioner og skoler.
- Indenfor de tekniske arbejder, er der renoveret og energioptimeret en række gasfyr til mindre energiforbrugende fyr, bl.a. på Center Åbakken, Asferg skole og i Spentruphallen.
- En række ventilationsanlæg er blevet udskiftet eller energioptimeret bl.a. på Vestervangsskolen, Hornbæk skole, Assentoft skole, Grøftekantens, Blicherskolen og svømmehallen ved Åbakken.

Ny naturskole

2009 var også året hvor lokalplanen for den nye naturskole blev vedtaget. I begyndelsen af 2010 er også finansieringen faldet på plads bl.a. ved støtte fra Aage V. Jensen Fonde på 8,5 mio. kr. Ombygningen af Randers Naturskole indebærer etablering af flere nye bygninger til undervisningsbrug og et havneområde ud til Gudenåen. De nye bygninger skal placeres i en halv-cirkelformet struktur på grunden, hvor der også skal etableres flere store bålpladser. På den måde deles grunden op i flere "rum", der kan bruges til forskellige aktiviteter. En lille havn mod Gudenåen skal have anlæg for handicapbåde, kano-ophaling og mulighed for at pramdrager-kaagen kan lægge til. Dermed vil den nye naturskole kunne tilbyde sine gæster en række nye og bedre oplevelser, og der er endvidere lagt stor vægt på tilgængelighed, så også handicappede får gode muligheder for at bruge skolen.

Miljø- og teknikudvalget

1.000 kr.	Oprindeligt budget 2009	Korrigeret budget 2009	Regnskab 2009	Afvigelse 2009
Drift				
5.1 Miljø mv.	19.340	21.176	21.920	-743
5.2 Miljø og forsyning	-80.037	-1.168	-131	-1.037
5.3 Affaldshåndtering	3.382	3.382	2.771	611
5.4 Veje og kollektiv trafik	126.365	128.875	134.245	-5.370
5.5 Faste ejendomme	10.783	10.826	9.434	1.391
	79.832	163.091	168.240	-5.148
Anlæg	233.658	153.196	121.960	31.236

Kultur og Borgerservice

Af Lars Keld Hansen

Ny kulturpolitik vedtaget i efteråret 2009

Kulturpolitikken danner ramme om de kommende indsatser på kulturområdet med tre særlige indsatsområder: 1) Styrke børnenes aktive møde med kulturen, 2) Styrke de unges musikmiljøer og 3) Styrke Randers' identitet som kulturudviklingskommune. Som led i satsningen på børnekultur har Randers opnået værtsskabet for den nationale børneteaterfestival i april 2011. Det bliver en festival, hvor et hav af forestillinger og aktiviteter vil sætte præg på byen.

Værket Outdoor

1. juli var der premiere på Værket Outdoor, hvor op mod 5.000 gæster hørte koncerten med Simply Red. I regi af Randersugen præsenterede Værket Outdoor intet mindre end en verdensbegivenhed, da det tyske kultband Kraftwerk gav koncert. Værket Outdoor og koncerten med Kraftwerk satte Værket på det musikalske

verdenskort med internationale gæster samt forsidehistorier og reportager i verdens største musikmagasiner.

Efterårssæsonen blev skudt i gang med den store Danmarkspremiere på Skatteøen, der underholdt i en udsolgt Store Sal. Den helt store klassiske oplevelse i 2009 blev koncerten med Dame Kiri Te Kanawa. Den verdensberømte operadiva tryllebandt en udsolgt Store Sal med fortolkninger af blandt andre Mozart, Poulenc, Copland og Puccini. Værket lagde også adresse til, da Eifman Ballet Theatre fra Skt. Petersborg for første gang nogensinde gæstede Danmark for at opføre *Anna Karenina* i Store Sal til stående applaus fra publikum.

Formidling af kulturarv

Den store formidlingsindsats på Kulturhistorisk Museum Randers omfattede i 2009 en række markante og velbesøgte særudstillinger: *På klimaets betingelser*, *Form – fra tønder til trend*, *Tæt på døden* og *Åen er ikke den samme* – sidstnævnte med lyd af musikeren og komponisten Jakob Buchanan, billeder af billed-

Randers Egnsteater

kunstnere Iben West og ord af forfatteren Peter Laugesen. Hertil kommer indvielsen af den interaktive runesten, Mejlbysten, som ved hjælp af såkaldt intelligent projektion formidler runestens tekst og historie på en nyskabende måde. Runestenen har via internettet fået en meget stor opmærksomhed blandt museumsformidlere, vikingetidskendere og teknikfreaks, hvor over 50 blogs fra Korea til Canada har beskæftiget sig med stenen.

Danmarks første Kulturhus fyldte 40 år

Den 29. august fejrede Kulturhuset 40 års jubilæum. Det var en unik begivenhed, for Kulturhuset var det første af sin slags i Danmark. Da arkitekt Flemming Lassens tidssvarende monumentale byggeri stod færdig den 28. august i 1969, var huset banebrydende og blev i tidens ånd omtalt som Nordeuropas største kulturelle supermarked. Festdagen blev kombineret med det populære arrangement Kulturhusdag, hvor tusindvis af gæster besøger både biblioteket og museerne.

Ny kulturaftale

Kulturministeriet har i 2009 indgået en treårig kulturaftale med Kulturregion Østjysk Vækstbånd, der består af Horsens, Silkeborg, Viborg

og Randers kommuner. Det er Randers Bibliotek, der denne gang står for Randers Kommunes del af aftalen. Det gør de med projektet *Biblioteket – lige ved hånden*, som er et innovationsprojekt, hvor nye måder i biblioteksformidlingen udvikles, således at bibliotekets tjenester bliver tilgængelige, dér hvor mennesker færdes i deres hverdag, dvs. på arbejdspladsen, på banegården, i storcentret mv.

For Biblioteket var 2009 endnu et år med stigende besøgstal og året bød også på indvielse af en teknologisk avanceret og lyserød bogbus.

Indvielse af Kulturhuset Langå

Fredag den 15. maj 2009 blev Kulturhuset Langå indviet ved et flot arrangement. Blandt flere talere var Steen Nørgaard, direktør for Langå Sparekasse, der havde Sparekassens donation med til Kulturhuset. Der var et meget stort fremmøde, hvilket også afspejler den store lokale opbakning til huset. Huset er for længst taget i brug, og det blev på indvielsesdagen vist frem med aktiviteter i alle de udlejede rum.

Ny aftale for kammerorkester

Byrådet indgik i 2009 en trepartsaftale med Kunstrådets Musikudvalg og Randers Kammerorkester, der befæster økonomien og målsætningerne for orkestret for perioden 2010 til

Randes Bibliotek

2013. I 2009 skabte Randers Kammerorkester sammen med Povl Dissing og solister fra Aarhus Sommeropera en flot afslutning på Rander-
sugen for et ekstraordinært stort publikum.

Besøg af Folketingets kulturudvalg.

Udvalgsformand Anders Buhl-Christensen var sammen med kultur- og fritidsudvalget vært for en rundtur til et udsnit af de kulturelle højdepunkter i Randers. Folketingets kulturudvalg udtrykte dagen igennem stor begejstring for det, de oplevede i Randers. Man var imponeret over kvaliteten, engagementet og ambitionsniveauet – uanset om det var Bibliotekets kultur-aftaleprojekt, Kunstmuseets samling, den digitale og interaktive formidling på Kulturhistorisk Museum eller program og forestillinger på Randers Egnsteater.

Midler til events

Byrådet afsatte i budgettet for 2009 og frem 1 mio. kr. til en eventpulje. Puljen er en vigtig forudsætning for at kunne indgå aftaler om attraktive events inden for både kultur og sport. Events, der skaber værdi for byens borgere og gæster, og som bidrager til at profilere Randers.

Eliteidrætsskolen kom godt ud af startblokken

I august 2009 startede ca. 60 elever med særlige idrætstalenter på eliteidrætsskolen på Nørrevangsskolen. Eleverne var inden da gået igennem en krævende test for at blive optaget. Det er Randers Kommune, Randers Talent og Elite, Team Danmark og de lokale idrætsklubber der samarbejder om eliteidrætsskolen. Der er tre eliteidrætsklasser fra 7. til 9. årgang.

Ny park med indbygget motionsmulighed

Onsdag den 21. oktober blev et nyt, rekreativt og aktivt område i brug, idet Tronholmparken lige syd for Randers Bro ved Gudenåens udløb i Randers Havn blev indviet. Den nye park giver borgere og andre mulighed for et rekreativt ophold med udsigt til livet ved og omkring havnen, men parken er først og fremmest tænkt og planlagt som en aktiv oase, hvor man kan bevæge sig i et område, der rummer by og natur på samme tid.

Randers Kommune har indgået partnerskabsaftale med DGI Østjylland

Som den første større kommune har Randers Kommune indgået en partnerskabsaftale med DGI Østjylland. Flere børn, unge og voksne skal motiveres til at blive og forblive idræts- og motionsaktive og dermed forbedre den almene sundhed i Randers kommune. Derfor skal der tilbydes muligheder for nye aktiviteter og måder at dyrke idræt på. Den indsats bliver formaliseret og styrket med den ny partnerskabsaftale.

Kultur og Fritid

1.000 kr.	Oprindeligt budget 2009	Korrigeret budget 2009	Regnskab 2009	Afvigelse 2009
Drift				
6.1 Kultur og fritid	151.523	159.281	151.853	7.427
	151.523	159.281	151.853	7.427
Anlæg	17.445	25.038	18.851	6.187

Sundhed og Ældre

Af Erik Mouritsen

Sundhed

På sundhedsområdet har 2009 budt på en række nye initiativer og projekter. Sundhedsområdet har bl.a. udarbejdet en sundhedsberedskabsplan, som vil blive en del af den samlede beredskabsplan for Randers Kommune. Planen har været i høring og er i december 2009 godkendt af byrådet.

Udviklingsprojekter

I løbet af året er der særligt to udviklingsprojekter, der påkalder sig opmærksomhed. Det drejer sig dels om, at Randers Kommunes sundhedsområde er projektholder på et tre-årigt innovationsprojekt, som er støttet af Erhvervs- og byggestyrelsen og Region Midtjylland. Alexandra Institut sidder som projektleder for det samlede projekt, som også involverer en lang række private firmaer samt Væksthus Midtjylland. Omdrejningspunktet er brugerdreven innovation med fokus på diabetes.

Endvidere har Sundhed og ældre sammen med Social og arbejdsmarked deltaget i et udviklingsprojekt med Rehfeld Partners om mulighederne for styrings- og ledelsesinformation inden for sundhed og arbejdsmarked. Projektet er finansieret af Sundhedsstyrelsen og indeholder en række udviklingsmuligheder for mere strategisk sundhedsplanlægning.

Evaluering af genoptræningsområdet

I februar 2009 færdiggjorde sundhedsområdet en evaluering af det samlede genoptræningsområde i Randers Kommune, med særligt fokus på organisering og opgavefordeling efter kommunalreformen i 2007. Samtidig er der i 2009 lavet en ny model for aktivitetsafhængig afregning af genoptræning i forhold til rehabiliteringsenheden og områdecentre.

Spadestik til nyt Sundhedscenter

En af årets største begivenheder på sundhedsområdet var da 1. spadestik til det nye sundhedscenter på Thors Bakke blev taget i november. Arbejdet med den indholdsmæssige

Randers Kommunes Motionscenter

del af det nye sundhedscenter på Thorsbakke blev ligeledes skudt i gang i november 2009. Her påbegyndte 2 ud af foreløbigt 7 planlagte arbejdsgrupper deres arbejde. I løbet af 2010 starter de andre arbejdsgrupper og alle ventes at være færdig i begyndelsen af 2011.

Forebyggende helbredsundersøgelser

I foråret 2009 udarbejdede sundhedsområdet en rapport om mulighederne for at realisere et projekt om forebyggende helbredsundersøgelser af alle borgere i Randers mellem 30 og 49 år. Projektet, der har støtte fra Region Midtjylland, blev fulgt af Almen Medicin ved Aarhus Universitet, som skal stå for evalueringen af projektet. Indtil videre er det ikke lykkedes at skaffe finansiering til projektet.

Randers Kommune på nye portaler

Også på internettet har 2009 bragt nye initiativer med sig. Således er alle sundheds- og forebyggelsestilbud i Randers Kommune nu tilgængelige via de to regionale internetportaler sundhed.dk og praksis.dk

Ældre

I 2009 ønskede Sundhed og ældre at afdække om der på ældreområdet findes forældede og unødvendige former for dokumentation. Efter en dataindsamling kom der ikke eksempler på egne initiativer, der er unødvendige. Derimod opstod der et tydeligt billede af at Vitae omsorgssystemet har givet anledning til at rydde grundigt op i dokumentationspraksis. Der blev rejst en række spørgsmål omkring den praktiske anvendelse af Vitae – disse spørgsmål blev givet videre til Vitae styregruppen. Derudover blev påpeget en række dokumentationskrav fra andre myndigheder, hvor der er mulighed for at søge om at blive fritaget for dokumentationen eller få lempet kravene til den.

Afbureaukratisering

I foråret 2009 samlede Randers Kommune forslag til regeringens kampagne for afbureaukratisering, også kaldet udfordringsretten. I forlængelse af dette blev vicesstatsminister Lene Espersen kontaktet af formanden for Sundheds- og ældreudvalget for at indlede en dialog om afbureaukratisering. Konsulentteamet bidrog med oplæg i denne dialog og udarbejdede et forslag til et udviklingsprojekt mellem ældre-

Center Åbakken

området og embedslægetilsynet. Dette forslag blev i første omgang afvist af Indenrigsministeriet men kan tages op igen.

Nyt hørecenter

De ukomplicerede høreapparatydelse, herunder undervisning i brug af høreapparat og justering af høreapparat er pr. 1. januar 2010 hjemtaget fra Høreinstituttet ved Region Midtjylland. Dette er koordineret med Favrskov, Norddjurs og Syddjurs kommuner, der i fællesskab har etableret "Hørecenter Midt" til at varetage opgaven. Høreinstituttet varetager fortsat de mere komplicerede høreapparatydelse.

Arbejdsgrupper

Der har i efteråret 2009 været nedsat en arbejdsgruppe, som har haft til formål at afdække behovet og mulighederne for at etablere et internt vikarkorps for ældreområdet i Randers Kommune. Arbejdsgruppens konklusioner er sendt i høring og ventes beslutningsklart i begyndelsen af 2010.

Ligeledes har Ældreområdet i samarbejde med FOA nedsat en arbejdsgruppe, der skulle udarbejde en trivselsguide. Konsulentteamet leverede bistand til arbejdsgruppen, som har udarbejdet en pjece og foreslået en trivselsstafet, der forventes igangsat i maj 2010.

Psykiatri

Den 1. august tiltrådte Gitte Vesti som ny psykiatrichef i Randers Kommune.

Omorganisering af psykiatridelingen

I begyndelsen af 2009 satte man gang i en proces, som har resulteret i en ny struktur. Den betyder blandt andet, at man går fra 3 aftaleenheder til 1. Rammerne for omorganiseringen er på plads, mens indholdet falder endeligt på plads i løbet af foråret 2010 med virkning fra d. 1.6.2010

Hjemløseplan

Randers Kommune har fået midler fra den statslige hjemløsepulje, som skal bruges til etablering og drift af et tilbud (Åbo 2) til hjemløse med sindslidelser. I den forbindelse arbejdes der med metodeudvikling og dokumentation i forhold til at mindske antallet af hjemløse i fremtiden.

Psykiatriportal

Opbygningen af en psykiatriportal, som vil fungere som en samlet indgang til Randers Kommunes psykiatritilbud har været i gang i løbet af 2009 og den endelige lancering ventes klar i begyndelsen af 2010.

Paderuphus

1. januar 2009 overtog Randers Kommune det psykiatriske botilbud Paderuphus fra Region Midtjylland. Paderuphus har 12 pladser og er et tilbud for unge med svære sindslidelser.

Sundheds- og ældreudvalget

1.000 kr.	Oprindeligt budget 2008	Korrigeret budget 2008	Regnskab 2008	Afvigelse 2008
Drift				
7.1 Sundhedsområdet	256.597	261.858	256.137	5.721
7.2 Tilbud til ældre	711.459	689.738	724.045	-34.307
7.3 Tilbud til voksne med særlige behov (psykiatrien)	58.543	59.852	52.465	7.387
	1.026.599	1.011.448	1.032.646	-21.199
Anlæg	21.719	76.669	53.266	23.403

Regnskab 2009

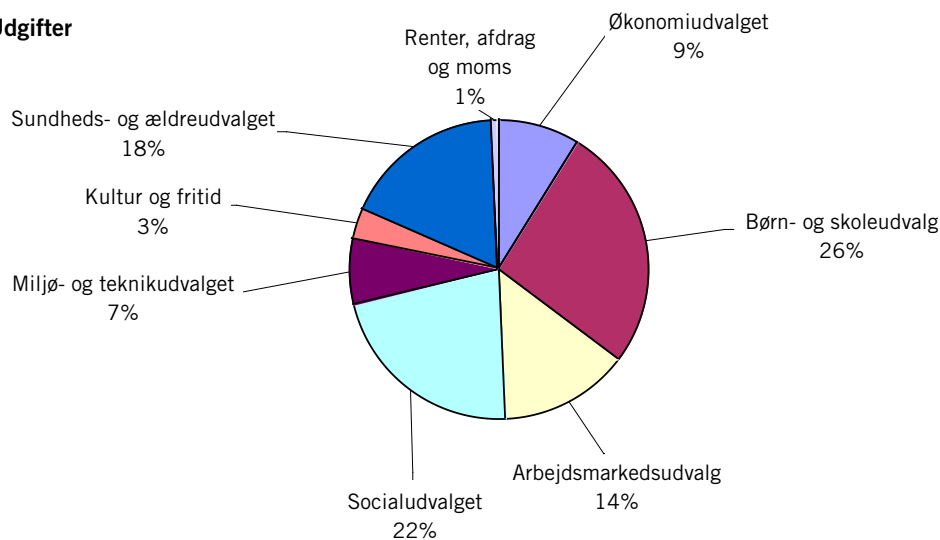
Hvor blev pengene brugt i 2009?

Udgifter	Mio. kr.	Pct.
Økonomiudvalget	649,0	8,9
Børn- og skoleudvalg	1.917,4	26,4
Arbejdsmarkedsudvalg	1.017,9	14,0
Socialudvalget	1.585,5	21,8
Miljø- og teknikudvalget	531,2	7,3
Kultur og fritid	229,6	3,2
Sundheds- og ældreudvalget	1.279,3	17,6
Renter, afdrag og moms	62,3	0,9
I alt	7.272,2	100,0

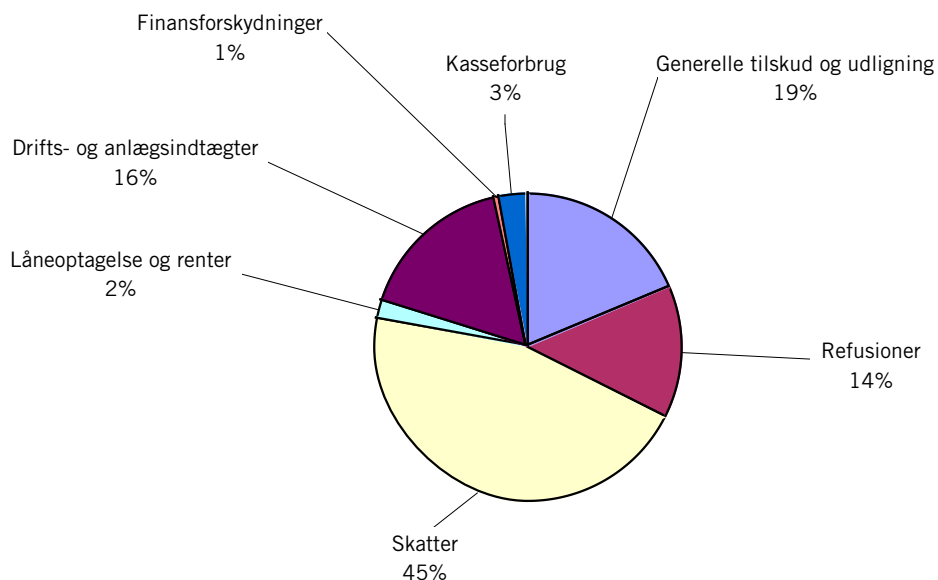
Hvor kom pengene fra i 2009?

Indtægter	Mio. kr.	Pct.
Generelle tilskud og udligning	1.362,5	18,7
Refusioner	1.004,2	13,8
Skatter	3.309,1	45,5
Låneoptagelse og renter	142,2	2,0
Drifts- og anlægsindtægter	1.188,7	16,3
Finansforskydninger	41,1	0,6
Kasseforbrug	224,4	3,1
I alt	7.272,2	100,0

Udgifter

Indtægter

Generelle bemærkninger til regnskab 2009

Randers Kommune og aftalen om kommunernes økonomi for 2009

Økonomaftalen mellem regeringen og KL om budget 2009 blev indgået den 16. juni 2008. Resultatet blev en stram aftale, som ikke levede plads til egentlige serviceforbedringer, men under ét var det muligt at videreføre det nuværende serviceniveau. Bl.a. indeholder servicerammen et løft på 1 mia. kr., som muliggør en videreførelse af serviceniveauet på det specialiserede socialområde. Herudover indeholdt aftalen et flerårigt perspektiv bl.a. i forhold til udmøntningen af kvalitetsfonden og finansieringen af 3 parts aftalerne.

Regeringsaftalen blev indgået før finanskrisen var en realitet. På forhandlingstidspunktet var regeringen meget optaget af den aktuelle konjunktursituation. Ledigheden var historisk lav, og arbejdsmarkedet kørte på kapacitetsgrænsen med stor risiko for overophedning til følge. Dette afspejler sig i den meget stramme regeringsaftale. Men i efteråret 2008 brød finanskrisen ud og ændrede konjunkturskønnene fundamentalt.

I det følgende nævnes hovedpunkterne i aftalen:

Skatten

I økonomaftalen blev det forudsat, at skatten holdes uændret for kommunerne under ét. Såfremt skatten for kommunerne under ét steg i 2009, ville der ske en automatisk modregning over bloktilskuddet i henhold til skattesanktionsmekanisme vedtaget i folketinget i juni 2008.

Såvel budget som regnskab 2009 indeholder uændrede skatter i forhold til 2008. På landsplan betragtede regeringen den samlede skattestigning som værende indenfor rammerne af aftalen, og skattesanktionen trådte ikke i kraft.

Serviceudgifterne

Servicerammen for 2009 blev løftet med 1 mia. kr. i forhold til aftalen for 2008. Dermed blev kommunerne under ét sikret, at det eksisterende serviceniveau kunne videreføres i 2009, men der var ikke finansiering til egentlige kommunale serviceforbedringer.

Der blev ligeledes aftalt et niveauløft på det specialiserede socialområde på 650 mio. kr. på landsplan, dette løft gjorde det også muligt at videreføre det eksisterende serviceniveau på området, men der var hverken ramme eller finansiering til yderligere vækst på området i forhold til regnskab 2007.

På landsplan levede kommunerne op til det aftalte niveau for 2009.

Anlæg og lånemuligheder

I økonomaftalen for 2009 indgik en ramme for de samlede skattefinansierede anlægsudgifter på 15 mia. kr. Der blev endvidere indgået aftale om udmøntning af regeringens kvalitetsfond, hvoraf der blev udmøntet 1 mia. kr. i 2009. Pengene skal bruges på følgende 4 områder: Dagtilbud, skoleområdet, ældreområdet og fritidsfaciliteter. Randers Kommune modtog 17,2 mio. kr. fra kvalitetsfonden i 2009, og det betød således, at Randers Kommune skulle bruge 17,2 mio. kr. mere på disse områder, end der i gennemsnit er brugt de senere år. Dette blev også tilfældet i budget 2009.

I aftalen blev der afsat 500 mio. kr. i lånepulje målrettet folkeskoleområdet. Randers Kommune fik tildelt en dispensation på 11 mio. kr., og det svarer til 16 % af anlægsudgifterne i det vedtagne

budget. Endvidere fik Randers Kommune tildelt en samlet dispensation på 13,4 mio. kr. vedrørende Thors Bakke projektet dels fra den ordinære lånepulje dels fra OPP puljen.

Konklusion

I budget 2009 var der en overskridelse af anlægsrammen på 38,1 mio. kr. og servicerammen på 39,2 mio. kr. Men på landsplan levede kommunerne op til det aftalte niveau, og dermed kunne budgettet betragtes som værende indenfor rammerne. På skattesiden er aftalen ligeledes overholdt.

Sammenfatning af regnskabsresultat

Resultatet

Af nedenstående oversigt fremgår det, om kommunens aktivitetsniveau både på drifts og anlægsområdet har været dækket af de indtægter, som har været til disposition i 2009.

mio. kr. (løbende priser)	Regnskab 2008	Budget 2009	Korrigeret Budget	Regnskab 2009	Forskel
Skatter	-3.259,0	-3.312,4	-3.313,1	-3.309,1	-4,0
Generelle tilskud	-1.123,6	-1.318,5	-1.360,4	-1.362,5	2,1
Skattefinansierede nettodriftsudgifter	4.269,9	4.566,4	4.708,6	4.697,5	11,1
Renter	14,5	34,6	42,9	11,1	31,8
Resultat af ordinær drift	-98,2	-29,9	78,0	37,0	41,0
Skattefinansierede anlægsudgifter	140,6	168,4	232,4	162,5	69,9
Resultat af ordinær drift og anlæg	42,4	138,5	310,4	199,5	110,9
Ældreboliger	42,7	64,8	126,7	56,2	70,5
Jordforsyning	141,0	55,5	145,2	99,0	46,2
Resultat af det skattefinansierede område	226,1	258,8	582,3	354,7	227,6

* Note: Korrigeret budget omfatter oprindeligt budget samt tillægsbevillinger og overførsler fra 2008-09, men ikke overførsler fra 2009-10.

Som det fremgår af tabellen er der et underskud på den ordinære drift på 37 mio. kr. mod et underskud i det korrigerede budget på 78 mio. kr. der har således været en forbedring af driften i løbet af året på 41 mio. kr. Afvigelsen skyldes primært en forbedring på renterne på 31,8 mio. kr. Det kan tilskrives det lave renteniveau i sidste halvdel af 2009 på 12 mio. kr. Dertil kommer salg af KMD aktier, som gav kommunen en indtægt på 12,7 mio. kr. Endelig kan nævnes kursgevinster på 9 mio. kr., hvoraf de 6 mio. kr. vedrører kursgevinster i forbindelse med afvikling af PM aftalerne i 2009. Overførsler af uforbrugte midler på de skattefinansierede driftsudgifter fra 2009-10 udgør 45,1 mio. kr. Dette er den væsentligste årsag til at underskuddet er 37 mio. kr. mindre end i det korrigerede budget, som indeholder overførsler fra 2008-09. Sammenholdt med at anlægsudgifterne har udgjort 162,5 mio. kr. mod de budgetterede 232,4 mio. kr., betyder det, at det samlede resultat af kommunens ordinære drift og anlæg viser et underskud på 199,5 mio. kr.

Indtægtssiden svarer stort set til det oprindelige budget. Skatteindtægterne er blevet 4 mio. kr. mindre end forventet. Tilskud og udligning er blevet 2 mio. kr. højere.

Driftsvirksomheden er blevet 131,1 mio. kr. større end det oprindelige budget men 11,1 mio. kr. mindre end det korrigerede budget. Det skyldes, at der i 2009 har været et kraftigt forbrug af de overførte midler fra tidligere år, og det har været gældende under alle udvalg. I forhold til det oprindelige budget er der givet tillægsbevillinger på netto i alt 142,2 mio. kr. her af vedrører 97,2 mio. kr. overførsler fra 2008 til 2009.

Der er primært givet tillægsbevillinger til følgende områder, som har været under pres i 2009:

- Det specialiserede socialområde
- Sygedagpenge
- Ledighedsydelse.

Fra 2010 er det specialiserede socialområde gjort rammebelagt, hvilket betyder, at eventuelle merforbrug fremover vil blive overført til efterfølgende regnskabsår.

Nettoanlægsudgifterne viser et mindreforbrug på 69,9 mio. kr., som skyldes tidsmæssige forskydninger i opførelsen af anlægsprojekterne. Der overføres 66 mio. kr. vedr. skattefinansieret anlæg til 2010. Regeringen har afsat anlægsmidler til de såkaldte kvalitetsfundsområder, som omfatter bl.a. skoleområdet, daginstitutioner og ældreområdet. I 2009 udgør de tildelte kvalitetsfunds-midler 17,2 mio. kr. I 2009 har Randers Kommune realiseret et anlægsniveau på 52,5 mio. kr. på disse områder. Dermed skal Randers Kommune ikke deponere uforbrugte kvalitetsfondsmidler vedr. 2009.

Resultatet af jordforsyningen viser en merudgift i forhold til det oprindelige budget på 43,6 mio. kr. mens regnskabet viser en mindreudgift på 46,1 mio. kr. i forhold til det korrigerede budget. Der er imidlertid store afvigelser både på indtægts- og udgiftssiden. Der har bl.a. været svigt i grundsalget som følge af lavkonjunkturen. Samtidig er udgifterne til jordkøb og byggemodning reduceret i forhold til det lavere aktivitetsniveau.

Resultat af det skattefinansierede område viser forskellen mellem kommunens skattefinansierede udgifter og indtægter, dvs. resultat af ordinær drift og anlæg inkl. anlægsudgifter til ældreboliger og jordforsyning. Resultatet af det skattefinansierede område viser et underskud på 354,7 mio. kr. I forhold til det korrigerede budget for 2009 er der tale om en forbedring på 227,6 mio. kr., da det korrigerede budget viser et underskud på 582,3 mio. kr.

Konklusion vedr. resultatet af det skattefinansierede område

Flere områder har været under pres i 2009, det gælder især for det specialiserede socialområde samt sygedagpengeområdet. Derudover er de opsparede midler faldet markant både på aftaleenhederne og på øvrige områder. Dette er samlet set medvirkende til at forværre årets resultat af det skattefinansierede område i forhold til det oprindelige budget.

Driftsregnskabet er mindre tilfredsstillende end forventet. Overførslerne er faldet markant og der er varige merudgifter på børneområdet og voksen-handicapområdet. Direktionen vil i samarbejde med økonomiudvalget se på forbedrede styringsmuligheder på handicapområdet samt rapporteringen generelt.

Resultat af det finansielle område

Resultatet af det finansielle område viser kommunens samlede regnskabsresultat. Det vil sige resultatet af det skattefinansierede område inkl. forsyningsvirksomhed samt de finansielle poster.

I efterfølgende tabel sammenholdes det korrigerede budget med regnskabet.

Regnskab 2009 – resultat af det finansielle område

mio. kr.	Regnskab 2008	Budget 2009	Korrigeret Budget	Regnskab 2009	Forskel
Resultat af det skatte- finansierede område	226,1	258,8	582,3	354,7	227,6
Forsyningsvirksomheder	52,7	7,5	4,4	1,8	2,6
Resultat i alt	278,8	266,3	586,7	356,5	230,2
Ordinær afdrag på lån	63,9	49,2	50,3	51,2	-0,9
Nettoforskydning af kortfristede tilgodehavender m.v.	112,1	8,9	9,9	-41,1	51,0
Optagelse af nye lån	-140,8	-147,4	-267,2	-142,2	-125,0
Lån og finansforskydninger i alt	35,2	-89,2	-207,0	-132,1	-74,9
Finansielt overskud/underskud	314	177,1	379,7	224,4	155,3

Resultatet inkl. forsyningsvirksomhed viser et underskud på 356,5 mio. kr.

Det samlede resultat for 2009 viser et finansielt underskud på 224,4 mio. kr. mod et budgetteret kasseforbrug på 379,7 mio. kr. i det korrigerede budget 2008. Der er således tale om en forbedring på 155,3 mio. kr. Som det fremgår af tabellen, er der afvigelser på følgende områder:

Resultatet på det skattefinansierede område viser et mindre forbrug på 227,6 mio. kr. Hovedforklaringen er, jf. ovenstående afsnit, at der er mindreforbrug vedr. renter, anlæg og ældreboliger.

Optagelse af nye lån udgør 142,2 mio. kr. i 2009 mod en budgetteret låneoptagelse på 267,2 mio. kr. Den primære forklaring er lavere låneoptagelse vedr. ældreboliger på i alt 112,4 mio. kr., men på grund af forsinkelser i projekterne er låneoptagelsen udskudt til 2010. Der er i 2009 hjemtaget ældreboliglån for 22,2 mio. kr. Derudover udgør lån vedr. den ordinære låneramme på 65,5 mio. kr. Låneoptagelsen vedrører lånerammen for 2008 og lånerammen for 2009.

Endvidere er udlægget vedr. forsyningsvirksomhederne reduceret med 2,5 mio. kr. i forhold til det korrigerede budget 2009.

Det fremgår endvidere, at der er forskydninger vedr. kortfristende tilgodehavender på – 50 mio. kr. Forskydningen omfatter bl.a. restancer, betalingerne mellem årene samt mellemregningsforhold.

Likviditeten har i 2008 og 2009 været under stærkt pres. Det finansielle resultat har således medført en reduktion af kassebeholdningen i 2009 på 224,4 mio. kr. Da budgettet for 2009 blev vedtaget var forudsætningen, at kassebeholdningen ville blive nedbragt med 177 mio. kr. I forhold til oprindeligt budget er kassebeholdningen blevet reduceret med yderligere 47,6 mio. kr. Årsagen til faldet i kassebeholdningen skyldes flere faktorer. Forklaringerne beskrives i nedenstående afsnit.

Udviklingen i kassebeholdningen

Der er i 2009 sket en væsentlig reduktion af ultimokassebeholdningen på 224,4 mio. kr. som følge af drifts- og anlægspåvirkninger, lån og finansforskydninger. Derudover er der foretaget en regulering vedr. indskud i ældreboliger på -5,8 mio. kr. Samlet set har det medført, at kassebeholdningen i 2009 er ændret fra 78 mio. kr. i primobeholdning til -140,7 mio. kr. pr. 31. december 2009. Nedenfor vises en oversigt over de væsentligste forklaringer:

Forventet fald jf opr. budget	177,1
Merforbrug ordinær drift-anlæg	61,0
Jordforsyning mindre lån ift forudsætninger	1,1
Jordforsyning køb og salg (mgl indtægter)	71,7
Jordforsyning, byggemodning (mindre udg.)	-28,4
Ældreboliger mindre lån (forskydning i låneoptagelse)	39,4
Ældreboliger anlæg (mindre udgift)	-8,6
Ordinære lån mere låneoptagelse (låneramme 2008+2009)	-35,2
Ordinære afdrag (merudgift)	2,0
Øvrige finansforskydninger jf. særskilt spec.*	-50,0
Brugerfinansieret område mindre udlæg	-5,7
Fald i kassebeholdning	224,4
Regulering af primobeholdning (indskud ældreboliger)	-5,7
Faktisk bevægelse på kassen	218,7

* Finansforskydningerne er specificeret i nedenstående tabel.

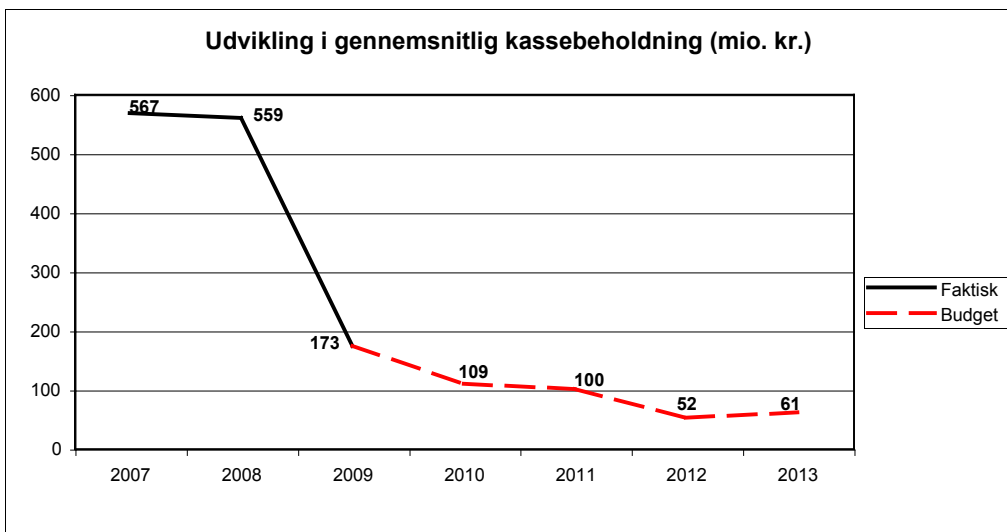
Finansforskydninger:

Refusionstilgodehavender	35,0
Afvikling af tilgodehavender hos Lejerbo vedr. ældreboliger	-62,0
Forskydninger i betalinger mellem årene	62,0
Hensættelser vedr. ældreboliger, skat mm.	-84,0
Finansforskydninger i alt	-50,0

Af nedenstående tabel fremgår den gennemsnitlige kassebeholdning, som er et mere anvendeligt styringsparameter end ultimo kassebeholdningen. Den gennemsnitlige kassebeholdning defineres efter Indenrigs- og Sundhedsministeriets regler som gennemsnittet over de seneste 12 måneder. Ud over mellemregningsforholdene med forsyningsvirksomhederne indeholder kassebeholdningen forvaltningernes opsparede midler til drift og anlæg samt en række øvrige henlæggelser. For at få et reelt billede af kassebeholdningen, bør der tages hensyn til disse forhold.

Mio. kr.	R - 2008	R - 2009	B - 2010	B - 2011	B - 2012	B - 2013
Gennemsnitlig kassebeholdning	558,6	173	109	100	52	61
Hensættelser						
Hensættelser vedr. arbejdsskader	-8,6	-8,6	-8,6	-11,6	-12,5	-12,9
Uforbrugte drifts- og anlægsmidler	-251,7	-202,1	-202,1	-202,1	-202,1	-202,1
Forsyningsvirksomheder	+35,0	+33,0	+28,6	+16,8	+4,5	+3,6
Gennemsnitlig kassebeholdninger korrigeret for hensættelser	333,3	-4,7	-73,1	-96,9	-158,1	-150,4

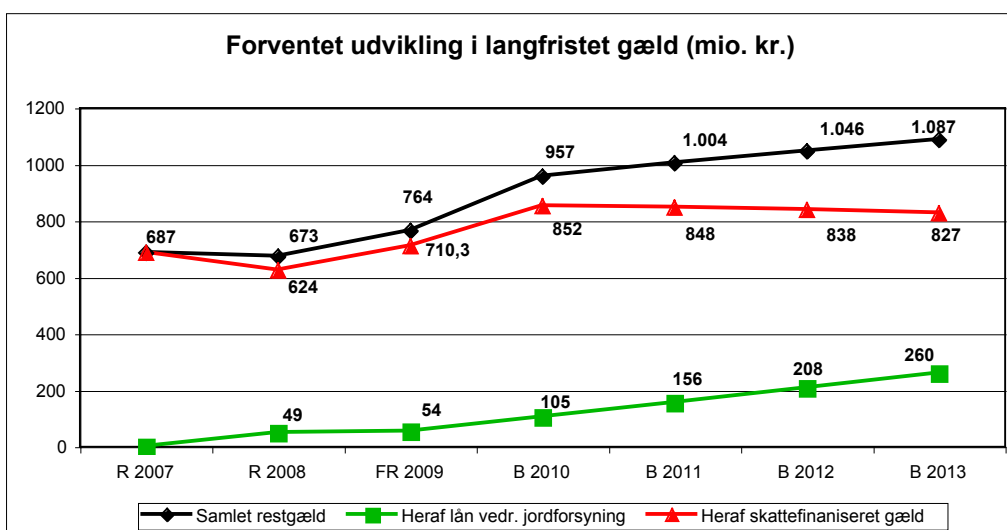
I 2009 har den gennemsnitlige kassebeholdning udgjort 173 mio. kr. Kassebeholdningen indeholder de opsparende drifts- og anlægsmidler på 111,1 mio. kr. Derudover indeholder den en række hensættelser til bl.a. arbejdsskader. Hensættelserne udgør i alt 8,6 mio. kr. og et tilgodehavende hos forsyningsvirksomhederne på 33 mio. kr. I 2009 dækker den gennemsnitlige kassebeholdning samtlige hensættelser. Af nedenstående figur fremgår den gennemsnitlige kassebeholdning.

Fra 2010 er likviditeten på et minimumsniveau. Målet for den gennemsnitlige kassebeholdning er 200 mio. kr. Derudover skal kassekreditreglen til enhver tid være overholdt, dvs. at den gennemsnitlige kassebeholdning skal være positiv.

Gæld

Kommunens langfristede gæld udgør ved udgangen af 2009 760,9 mio. kr. Endvidere er der gæld vedrørende ældreboliger på 686,7 mio. kr. Den samlede langfristede gæld udgør 1.447,6 mio. kr. Af nedenstående figur fremgår udviklingen i den langfristede gæld fra 2008-2013.

Finanskrise i 2009

I 2008 og 2009 har Danmark og resten af verden været ramt af finanskrise. Krisen har ramt hårdt, og virkningerne er mange. Alligevel har effekten af finanskrisen for Randers Kommune været af begrænset omfang. Nedenfor beskrives finanskrisens påvirkning i regnskab 2009.

I 2008 havde krisen stor effekt på kommunens formueforvaltning, hvor afkastet har været meget negativt. Der var dog tale om urealiseret tab, som blev vendt til en gevinst i 2009. Randers Kommune har ultimo 2009 afviklet en beholdning af obligationer og aktier på ca. 150 mio. kr. med en realiseret gevinst på ca. 6 mio. kr. med henblik på at tilbageføre midlerne til den daglige kassebeholdning. Til gengæld har kommunens variabelt forrentede del af låneporteføljen haft fordel af det særdeles lave renteniveau især i sidste halvår af 2009.

Derudover viser regnskabet for jordforsyning svigtende salg af grunde.

Indtægterne ligger fast som følge af, at kommunen har valgt statsgaranteret udskrivningsgrundlag. De store kommunale serviceområder er heller ikke påvirket af finanskrisen. Der har dog været stigende overførselsudgifter til kontanthjælp og aktivering på grund af flere arbejdsløse som følge af krisen, men disse udgifter er omfattet af budgetgarantien og påvirker derfor ikke kommunens nettoudgifter.

Resultatopgørelsen – omkostningsregnskabet 2009

Nedenfor knyttes nogle kommentarer til regnskab 2009 på grundlag af den omkostningsbaserede resultatopgørelse. I omkostningsregnskabet bogføres anlægsudgifter på en aktivkonto og belaster driften i form af afskrivninger fordelt over forventet levetid. Endvidere skal kommunen vise sin pensionsforpligtigelse overfor tjenestemænd i balancen.

Regnskab 2009 – resultatopgørelsen

Resultatopgørelse i mio. kr.	Regnskab	Regnskab
<i>(Omkostningsbaseret resultatopgørelse)</i>	2009	2008
Resultat af ordinær driftsvirksomhed	181,9	22,2
Ekstraordinære poster	0	0
Resultat af det skattefinansierede område	181,9	22,2
Resultat af forsyningsvirksomheder	2,7	-17,0
Resultat i alt	184,6	5,2

Resultatopgørelsen viser et underskud på 184,6 mio. kr. Af nedenstående tabel fremgår sammenhængen mellem resultatet på 356,5 mio. kr. i det udgiftsbaserede regnskab og resultatet på 184,6 mio. kr. i omkostningsregnskabet

Omregningstabel fra regnskabsopgørelse til resultatopgørelse	Mio. kr.
Årets resultat efter regnskabsopgørelsen	356,5
- aktiverede anskaffelser, inkl. jordforsyning og byggemodning (art 0.0)	-277,7
+ af- og nedskrivninger (art 0.1)	112,7
+ andre reguleringer, f.eks. pensioner og leasing (art 0.3, 0.6 og 0.7)	-6,9
Årets resultat ifølge resultatopgørelsen	184,6

I regnskabsopgørelse korrigeres årets resultat på 356,5 mio. kr. for aktiverede anskaffelser på 277,7 mio. kr., afskrivninger på 112,7 mio. kr. samt hensættelser vedr. pensioner, forskydning vedrørende feriepengeforpligtelser m.v. på 6,9 mio. kr. Herved fremkommer årets resultat i resultatopgørelsen på 184,6 mio. kr. (Se også bilag til årsberetningen).

Regnskabsprincipper

Generelt

Regnskabet er aflagt i overensstemmelse med gældende lovgivning herunder de retningslinjer, der er fastlagt i Indenrigs- og Sundhedsministeriets Budget- og regnskabssystem for kommuner. Regnskabet aflægges som et totalregnskab, der omfatter alle drifts-, anlægs og kapitalposter. I regnskabet indgår også udgifter, indtægter, aktiver og gæld vedrørende de selvejende institutioner, som Randers Kommune har driftsoverenskomst med.

Ændringer i regnskabspraksis i forhold til tidligere år

Hensatte forpligtelser

Som noget nyt er hensatte forsikringsforpligtelser til arbejdsskader indregnet i balancen. En arbejdsskade registreres, når det er utvivlsomt, at fremtidige økonomiske fordele fragår kommunen og senest i det øjeblik Arbejdsskadestyrelsen har truffet afgørelse om erstatning. Arbejdsskader, som med overvejende sandsynlighed vil blive anerkendt af Arbejdsskadestyrelsen, kan registreres, inden der er faldet afgørelse i sagen. Arbejdsskadeforpligtelser skal som minimum genberegnes aktuariemæssigt hvert 5. år. Forskydninger i de hensatte forpligtelser optages først i regnskabet fra regnskabsår 2010.

Ud fra en aktuariemæssig beregning er der ultimo 2009 hensat en forpligtelse på 96,2 mio. kr.

Bortset herfra er regnskabet aflagt efter samme regnskabspraksis som sidste år.

Regnskabsopgørelsen og resultatopgørelsen

Indregning af indtægter, udgifter og omkostninger

Indtægter indregnes så vidt muligt i såvel regnskabsopgørelse som resultatopgørelse i det regnskabsår, de vedrører, jf. transaktionsprincippet.

Driftsudgifter i regnskabsopgørelsen og omkostninger i resultatopgørelsen indregnes i det regnskabsår, de vedrører, jf. transaktionsprincippet, forudsat at de er kendte for kommunen på tidspunktet for regnskabsudarbejdelsen i marts 2010.

Anlægsudgifter indregnes i regnskabsopgørelsen i det/de regnskabsår, hvori anlægsudgiften afholdes. I resultatopgørelsen afskrives der første gang på et aktiv i det regnskabsår, hvori aktivet er anskaffet/endelig færdigopført og klar til anvendelse.

Kommunens drifts- og anlægsudgifter er opført ekskl. moms.

Afskrivninger

Materielle anlægsaktiver afskrives lineært over de enkelte aktivers forventede levetid.

Afskrivningsperioder:

Ledninger vandforsyning	75/100 år
Administrationsbygninger	50 år
Skoler, dag- og ældreinstitutioner	30 år
Tekniske anlæg og maskiner	10 år
Inventar	5 år
IT-udstyr	3 år

Anskaffelser under 100.000 kr. udgiftsføres i anskaffelsesåret.

Balancen

Materielle anlægsaktiver

Omfatter grunde og bygninger, tekniske anlæg og maskiner samt inventar, IT-udstyr og biler. Aktiver indregnes som hovedregel i balancen til kostpris og afskrives over den forventede levetid. Ejendomsretten til de grunde og bygninger der er indregnet i balancen er dokumenteret via tingbogsattester. Ejendomsretten til øvrige aktiver er dokumenteret via fakturaer, leasingaftaler m.v.

Der afskrives ikke på grunde samt materielle anlæg under udførelse. Først når anlægget er udført, påbegyndes afskrivning.

Infrastrukturelle anlægsaktiver (veje, broer m.v.) samt ikke-operationelle anlægsaktiver (kunst, parker m.v.) indregnes ikke i balancen.

Finansielt leasede anlægsaktiver

Leasingkontrakter for materielle anlægsaktiver, hvor Randers Kommune har alle væsentlige risici og fordele forbundet med ejendomsretten indregnes til kostprisen. Kostprisen måles som den laveste af enten dagsværdien af det leasede aktiv eller nutidsværdien af minimumsleasingydelse med tillæg af omkostninger.

Finansielt leasede aktiver afskrives over den forventede levetid, der fastsættes efter typen af aktiv.

Immaterielle anlægsaktiver

Immaterielle anlægsaktiver omfatter licenser til software. Aktiverne indregnes til kostpris og afskrives over den forventede levetid, dog maksimalt 10 år.

Omsætningsaktiver

Grunde og bygninger til salg er optaget til kostpris.

Andele af interessentskaber, som Randers Kommune har medejerskab til, samt ikke noterede aktier indgår i balancen til den indre værdi jf. senest foreliggende årsregnskab.

Øvrige værdipapirer er optaget til kursværdi.

Der optages ikke varebeholdninger i balancen.

Skyldige feriepenge

Feriepenge fra tidligere optjeningsår for ferie, som endnu ikke er afholdt, er registreret som skyldige feriepenge.

De skyldige feriepenge omfatter feriepenge optjent i regnskabsåret samt feriepenge fra tidligere regnskabsår, hvor ferien endnu ikke er afholdt, men som skal afholdes i perioden frem til 30. april året efter regnskabsåret, såfremt der ingen aftaler er om overførsel af ferie.

Forskydninger fra primo til ultimo i de skyldige feriepenge er indregnet i omkostningsregnskabet.

Leasinggæld

Den kapitaliserede restleasingydelse vedrørende finansielt leasede anlægsaktiver indregnes i balancen som en gældsforpligtelse, og leasingydelsens rentedel indregnes over resultatopgørelsen over kontraktens løbetid.

Langfristet gæld

Gæld i udenlandsk valuta reguleres til kursen ultimo regnskabsåret.

Hensatte forpligtelser

Ultimo hvert år hensættes et aktuarmæssigt beregnet beløb til dækning af pensionsforpligtelser vedrørende tjenestemænd, der ikke er fuldt forsikringsmæssigt afdækket. Der forudsættes en pensionsalder på 62 år.

Regulering af hensættelsen foretages via balancen.

I 2010 er der foretaget en aktuarmæssig beregning af pensionsforpligtelsen, som ikke har givet anledning til reguleringer af den hensatte forpligtelse.

Fratrædelsesbeløb ved udløb af åremålsansættelser optages til nominel værdi i overensstemmelse med de indgåede aftaler.

Hensatte forsikringsforpligtelser til arbejdsskader er indregnet i balancen. En arbejdsskade registreres, når det er utvivlsomt, at fremtidige økonomiske fordele fragår kommunen og senest i det øjeblik Arbejdsskadestyrelsen har truffet afgørelse om erstatning. Arbejdsskader, som med overvejende sandsynlighed vil blive anerkendt af Arbejdsskadestyrelsen, kan registreres, inden der er faldet afgørelse i sagen. Arbejdsskadeforpligtelser skal som minimum genberegnes aktuarmæssigt hvert 5. år. Forskydninger i de hensatte forpligtelser optages først i regnskabet fra regnskabsår 2010.

Regnskabsopgørelse

Noter	Regnskabsopgørelse i mio. kr. (Udgiftsbaseret resultatopgørelse)	Budget 2009	Korr.budget 2009	Regnskab 2009	Regnskab 2008
A. Det skattefinansierede område					
2	Indtægter				
	Skatter	-3.312,4	-3.313,1	-3.309,1	-3.259,0
	Tilskud og udligning	-1.318,5	-1.360,4	-1.362,5	-1.123,6
	Indtægter i alt	-4.630,9	-4.673,5	-4.671,6	-4.382,6
	Driftsudgifter (ekskl. forsyningsvirksomhed)				
	Økonomiudvalget	528,7	559,2	528,0	454,9
	Børn- og skoleudvalget	1.414,7	1.482,3	1.481,2	1.335,0
	Arbejdsmarkedsudvalget	445,1	455,6	452,5	451,3
	Socialudvalget	843,3	879,9	885,7	789,4
	Miljø- og teknikudvalget	156,5	160,9	165,6	122,6
	Kultur og fritid	151,5	159,3	151,9	136,8
	Sundheds- og ældreudvalget	1.026,6	1.011,4	1.032,6	979,9
3	Driftsudgifter i alt	4.566,4	4.708,6	4.697,5	4.269,9
	Driftsresultat før finansiering	-64,5	35,1	25,9	-112,7
	Renter mv.	34,6	42,9	11,1	14,5
	RESULTAT AF ORDINÆR DRIFTSVIRKSOMHED	-29,9	78,0	37,0	-98,2
	Anlægsudgifter (ekskl. forsyningsvirksomhed, jordforsyning og ældreboliger)				
	Økonomiudvalget	2,4	3,9	21,0	12,9
	Børn- og skoleudvalget	63,6	89,4	36,9	33,6
	Socialudvalget	0,3	0,3	0,6	0
	Miljø- og teknikudvalget	70,1	86,9	71,7	73,0
	Kultur og fritid	17,4	25,1	18,8	11,7
	Sundheds- og ældreudvalget	14,6	26,8	13,5	9,4
	Anlægsudgifter i alt	168,4	232,4	162,5	140,6
	RESULTAT AF ORDINÆR DRIFT OG ANLÆG	138,5	310,4	199,5	42,4
	Jordforsyning				
	Køb og salg af jord	-23,9	81,1	48,0	-47,0
	Byggemodning	79,4	64,1	51,0	188,0
	Jordforsyning i alt	55,5	145,2	99,0	141,0
	Ældreboliger	64,8	126,7	56,2	42,7
	Ekstraordinære poster	0	0	0	0
	RESULTAT AF DET SKATTEFINANSIEREDE OMRÅDE	258,8	582,3	354,7	226,1
	B. Forsyningsvirksomheder				
	Drift (indtægter - udgifter)	-76,7	2,2	2,6	-40,4
	Anlæg (indtægter - udgifter)	84,2	2,2	-0,8	93,1
	RESULTAT AF FORSYNINGSVIRKSOMHEDER	7,5	4,4	1,8	52,7
4	C. RESULTAT I ALT (A + B)	266,3	586,7	356,5	278,8
	FINANSIERINGSOVERSIGT				
	Tilgang af likvide aktiver:				
	Årets resultat	266,3	586,7	356,5	278,8
	Lånoptagelse	-147,4	-267,2	-142,2	-140,9
	Øvrige finansforskydninger	8,9	9,9	-41,1	112,1
	Anvendelse af likvide aktiver:				
	Afdrag på lån	49,2	50,3	51,2	63,9
	Ændring i likvide aktiver	177,1	379,7	224,4	313,9

Resultatopgørelse

Noter	Resultatopgørelse i mio. kr.	Regnskab 2009	Regnskab 2008
1	(Omkostningsbaseret resultatopgørelse)		
A. Det skattefinansierede område			
2	Indtægter		
	Skatter	-3.309,1	-3.259,0
	Tilskud og udligning	-1.362,5	-1.123,6
	Indtægter i alt	-4.671,5	-4.382,6
Driftsudgifter (ekskl. forsyningsvirksomhed)			
	Økonomiudvalget	473,4	368,0
	Børn- og skoleudvalget	1.530,4	1.381,3
	Arbejdsmarkedsudvalget	452,7	451,7
	Socialudvalget	890,5	807,4
	Miljø- og teknikudvalget	282,9	233,9
	Kultur og fritidsudvalget	164,1	149,2
	Sundheds- og ældreudvalget	1.048,3	998,8
	Driftsudgifter i alt	4.842,3	4.390,3
	Driftsresultat før finansiering	170,7	7,7
	Renter mv.	11,1	14,5
	RESULTAT AF ORDINÆR DRIFTSVIRKSOMHED	181,9	22,2
	Ekstraordinære poster	0	0
	RESULTAT AF DET SKATTEFINANSIEREDE OMRÅDE	181,9	22,2
B. Forsyningsvirksomheder			
	Driftsudgifter (netto)	2,7	-17,0
	RESULTAT AF FORSYNINGSVIRKSOMHEDER	2,7	-17,0
4	C. RESULTAT I ALT (A + B)	184,6	5,2

Balance

Noter	Balance i mio. kr.	Ultimo 2008	Ultimo 2009
	AKTIVER		
5	MATERIELLE ANLÆGSAKTIVER*		
	Grunde og bygninger	2.536,8	2.552,2
	Tekniske anlæg mv.	1.168,6	82,2
	Inventar	21,1	24,0
	Anlæg under udførelse	349,6	225,5
	I alt	4.076,2	2.883,8
	IMMATERIELLE ANLÆGSAKTIVER	0	0
6	FINANSIELLE ANLÆGSAKTIVER		
	Aktier og andelsbeviser m.v.*	211,8	1.625,0
	Langfristede tilgodehavender	139,0	139,1
	Udlæg vedr. forsyningsvirksomheder	35,5	33,0
	I alt	386,4	1.797,1
	OMSÆTNINGSAKTIVER - VAREBEHOLDNINGER	0	0
	OMSÆTNINGSAKTIVER - FYSISKE ANLÆG TIL SALG	249,7	359,2
	OMSÆTNINGSAKTIVER - TILGODEHAVENDER	-112,7	-122,9
	OMSÆTNINGSAKTIVER - VÆRDIPAPIRER	2,5	2,4
	LIKVIDE BEHOLDNINGER	78,0	-140,7
	AKTIVER I ALT	4.680,0	4.778,9
	PASSIVER		
7	EGENKAPITAL		
	Modpost for takstfinansierede aktiver*	-1.312,5	-54,6
	Modpost for selvejende institutioners aktiver	-84,0	-81,3
	Modpost for skattefinansierede aktiver	-2.929,4	-3.107,1
	Balancekonto	2.278,6	1.330,1
	I alt	-2.047,3	-1.913,0
8	HENSATTE FORPLIGTIGELSER	-740,3	-795,4
9	LANGFRISTEDE GÆLDSFORPLIGTIGELSER	-1.342,3	-1.451,4
	NETTOGÆLD VEDR. FONDS, LEGATER, DEPOSITA M.V.	-16,6	-16,3
	KORTFRISTEDE GÆLDSFORPLIGTIGELSER	-533,6	-602,9
	PASSIVER I ALT	-4.680,0	-4.778,9

*) Aktiver og passiver vedrørende spildevandsområdet er primo 2009 overdraget til Randers Spildevand A/S, der ejes af Randers Kommune. Værdien af Randers Spildevand A/S er nu indregnet i balancen under finansielle anlægsaktiver efter indre værdimetode.

10	Kautions- og garantiforpligtelser udgør 456,9 mio. kr.
11	Eventualrettigheder udgør 418,4 mio. kr.
12	Swapaftaler

Pengestrømsanalyse

Pengestrømsopgørelse (mio. kr.)	2009	2008
Årets omkostningsbaserede resultat	-184,6	-5,2
+ Afskrivninger		
Skattefinansieret område	109,6	103,1
Brugerfinansieret område	3,2	29,0
- Forskydning i hensatte forpligtigelser	-41,2	-41,1
+ Hensættelser til tab på langfristede tilgodehavender	0,0	0,8
+ Øvrige periodiserede omkostninger	34,2	-4,8
+/- Finansforskydninger	41,1	-112,1
Driftens likviditetsvirkning	-37,7	-30,2
Investeringer		
Nettoinvesteringer, hkt. 0-6	-277,7	-360,7
Investeringernes likviditetsvirkning	-277,7	-360,7
Finansiering		
+ Lånoptagelse	142,2	140,8
- Afdrag på lån	-51,2	-63,9
Finansiering i alt, netto	91,0	76,9
Kursregulering mv. af likvide aktiver	5,8	-11,1
Ændringer af likvide aktiver	-218,7	-325,1
Likvide aktiver primo 2009	78,0	403,1
Likvide aktiver ultimo 2009	-140,7	78,0

Noter

Note 1

Omregningstabel fra regnskabsopgørelse til resultatopgørelse	Mio. kr.
Årets resultat efter regnskabsopgørelsen	356,5
- aktiverede anskaffelser, inkl. jordforsyning og byggemodning (art 0.0)	-277,7
+ af- og nedskrivninger (art 0.1)	112,7
+ andre reguleringer, f.eks. pensioner og leasing (art 0.3 og 0.6)	-6,9
Årets resultat ifølge resultatopgørelsen	184,6

Note 2

Skatter, tilskud og udligning (mio. kr.)	Budget	Korr. budget	Regnskab
Kommunal indkomstskat	-3.005,0	-3.004,8	-3.004,8
Selskabsskat	-60,1	-60,1	-60,1
Anden skat på lignet visse indkomster	0	-0,9	-0,9
Grundskyld	-197,7	-197,7	-195,8
Anden skat på fast ejendom	-49,6	-49,6	-47,5
Øvrige skatter og afgifter	0	0	0
Samlede skatter i alt	-3.312,4	-3.313,1	-3.309,1
Udligning og generelle tilskud	-1.412,9	-1.454,8	-1.454,8
Udligning og tilskud vedr. udlændinge	22,2	22,2	22,2
Kommunale bidrag til regionerne	121,9	121,9	121,9
Særlige tilskud	-49,7	-49,7	-49,7
Tilskud og udligning i alt	-1.318,5	-1.360,4	-1.360,4
Refusion af købsmoms	0	0	-2,1
Skatter, tilskud og udligning i alt	-4.630,9	-4.673,5	-4.671,6

Note 3

Personaleoversigt over antal medarbejdere (omregnet til heltidsansatte)	2008	2009
Byudvikling, bolig og miljøforanstaltninger	42,3	45,1
Forsyningsvirksomheder m.v.	69,7	33,8
Transport og infrastruktur	148,4	150,6
Undervisning og kultur	2.023,1	2.104,4
Sundhedsområdet	111,0	118,9
Sociale opgaver og beskæftigelse	4.396,9	4.509,1
Fællesudgifter og administration m.v.	675,8	720,5
I alt	7.467,2	7.682,4
De samlede lønudgifter i 2009 udgjorde 2.691 mio. kr.		

En mere detaljeret personaleoversigt findes i bilagshæftet til årsberetningen.

Note 4

Uforbrugte bevillinger og rådighedsbeløb, der er overført mellem årene	Til 2009	Til 2010
Drift:		
Økonomiudvalget	36,8	18,0
Børn og skoleudvalget	32,1	20,8
Arbejdsmarkedsudvalget	9,8	12,4
Socialudvalget	12,6	9,5
Miljø- og teknikudvalget	15,8	-4,7
Kultur og fritid	7,9	7,4
Sundheds- og ældreudvalget	-17,7	-18,2
I alt overførte driftsbevillinger til næste år	97,3	45,2
Anlæg:		
Økonomiudvalget	54,8	-0,9
Børn og skoleudvalget	20,3	51,0
Arbejdsmarkedsudvalget	0	0
Socialudvalget	14,1	51,6
Miljø- og teknikudvalget	63,6	31,9
Kultur og fritid	3,3	6,2
Sundheds- og ældreudvalget	-1,7	17,1
I alt overførte anlægsbevillinger til næste år	154,4	156,9
I alt overførte bevillinger	251,7	202,1

Ovenstående overførsler vedrører alene beløb opgjort i forbindelse med afslutning af årsregnskabet.

Note 5

Anlægsoversigt i mio. kr.	Grunde og bygninger	Tekniske anlæg m.v.	Inventar m.v.	Materielle anlægsaktiver under udførelse m.v.	I alt
Kostpris 1.1.2009*	2.928,9	139,0	51,7	204,4	3.324,0
Tilgang	41,5	11,9	16,8	112,2	182,4
Afgang		-2,8	-0,5	-3,1	-6,4
Overført	74,9	12,6	-0,5	-88,1	-1,1
Kostpris 31.12.2009	3.045,3	160,7	67,5	225,4	3.498,9
Ned- og afskrivninger 1.1.2009*	-406,3	-67,0	-31,6		-504,9
Årets afskrivninger	-86,9	-13,4	-12,4		-112,7
Årets nedskrivninger Af- og nedskrivninger afhændede aktiver		1,9	0,5		2,4
Ned- og afskrivninger 31.12.2009	-493,2	-78,5	-43,5		-615,2
Regnskabsmæssig værdi 31.12.2009	2.552,1	82,2	24,0	225,4	2.883,7
Heraf selvejende	78,8	1,1	1,4		81,3
Samlet ejendomsværdi 31.12.2009	3.787,6				3.787,6
Reserve ved evt. opskrivning til ejendomsværdi	1.235,5				
Finansielt leasede aktiver udgør	6,5	4,8	5,9		17,2
Afskrivning over antal år	30-50	10/75/100	3-5	ingen	

* Forskellen mellem ultimosaldi i anlægsoversigten for 2008 og primosaldi i anlægsoversigten for 2009 skyldes regulering for anlægsaktiver afhændet til Spildevand A/S 2009.

Note 6

Aktier og andelsbeviser m.v. (mio. kr.)	Ejerandel	Indre værdi	Kommunens andel
I/S Fælles Forbrænding	43,0%	35,4	15,2
Kommunernes Pensionsforsikring	2,6%	6.562,0	172,3
Randers Investeringsselskab	31,6%	2,7	0,9
Aarhus Lufthavn	18,5%	93,9	17,4
Naturgas Midt-Nord I/S	4,7%	169,8	7,9
Randers Spildevand A/S	100,0%	1.408,7	1.408,7
Sennelsgade 17, andelnr. 22		18,5	0,4
Klostergade 5, 3. tv., nr. 23		15,7	1,3
Borgergade 2, 3. tv., nr. 31		15,7	0,9
I alt			1.625,0

Ikke-noterede aktier og andelsbeviser er indregnet i balancen efter indre værdis metode. Et selskabs indre værdi er dets egenkapital.

Langfristede tilgodehavender (mio. kr.)	Ultimo 2008	Ultimo 2009
Tilgodehavender hos grundejere	3,0	3,6
Udlån til beboerindskud	25,2	25,5
Indskud i Landsbyggefonden	-	-
Lån til betaling af ejendomsskatter	36,4	43,3
Andre tilgodehavender	45,3	44,8
Deponerede beløb for lån m.v.	29,1	21,9
I alt	139,0	139,1

Der er foretaget nedskrivning af forventet tab vedrørende udlån til beboerindskud og andre langfristede udlån. Den nominelle værdi af udlånene udgør henholdsvis 26,4 mio. kr og 45,6 mio. kr. Der er ikke foretaget nedskrivning vedr. tilgodehavende hos grundejere og lån til betaling af ejendomsskatter, idet der ikke tidligere er konstateret tab på områderne.

Indskud i Landsbyggefonden skal ifølge Indenrigs- og Velfærdsministeriets regler ikke værdisættes i balancen. Indskuddet udgør ultimo 2009 158,1 mio. kr

Udlæg forsyningsvirksomheder (mio. kr.)	Ultimo 2008	Resultat i 2009	Ultimo 2009
Spildevandsanlæg	4,9	-4,9	0
Varmeforsyning	5,1	-0,5	4,6
Vandforsyning	-2,5	0,9	-1,6
Andre forsyningsvirksomheder (renovation m.v.)	28,0	2,0	30,0
I alt	35,5	-2,5	33,0

Udlægskonto vedrørende spildevandsanlæg er udlignet i 2009 i forbindelse med etableringen af Randers Spildevand A/S.

Under andre forsyningsvirksomheder er mellemregning vedrørende Antenneanlæg Assentoft udlignet, idet anlægget er overdraget til en antenneforening.

I 2010 udlignes saldi vedrørende varme og vand i forbindelse med privatisering/selskabsdannelse.

Note 7

Udvikling i egenkapital	Mio. kr.
Egenkapital 31.12.2008	-2.047,3
Primosaldokorrekktioner *	-159,2
Korrektion vedr. spildevandsanlæg - overgået til A/S	-97,7
Egenkapital 01.01.2009	-2.304,2
+ udvikling i modposter til takstfinansierede aktiver	0,8
+ udvikling i modposter til selvejende institutioners aktiver	2,7
- udvikling i modposter til skattefinansierede aktiver	-177,7
+ indskud i Landsbyggefonden, tilbageført	158,1
+ udvikling på balancekontoen	
Resultat iflg. regnskabsopgørelsen	356,5
Regulering vedr. forsyningsvirksomhedernes finansielle resultat	-2,1
Opskrivning af aktier og indskud i selskaber mv.	-58,5
Afskrivning af restancer	4,6
Saldo regulering vedr. gæld m.v	12,0
Reguleringer vedr. skyldige feriepenge og hensættelser **	94,8
Årets bevægelser på balancekontoen i alt	407,3
Egenkapital 31.12.2009	-1.913,0

*) Heraf primokorrekktioner vedrørende bla. a.tilbageførelse af indskud i Landsbyggefonden på -158 mio. kr.

***) Vedrører regulering af feriepengeforpligtelse og regulering af hensættelser vedr. arbejdsskader og tjenestemandspensioner

Note 8

Hensatte forpligtelser

Pensionsforpligtelsen for aktive og fratrådte tjenestemænd, pensionerede tjenestemænd, og efterlevende ægtefæller og børn er aktuarmæssigt beregnet af Sampension, forudsat et pensioneringstidspunkt på 62 år.

For de tjenestemænd, der i forbindelse med udskillelsen af Randers Kommunale Værker nu er tilknyttet Energi Randers, har Randers Kommune fortsat pensionsforpligtelserne. Som følge heraf har Energi Randers afgivet en sikkerhedsstilling over for Randers Kommune for disse forpligtelser, som er opgjort til 70,2 mio. kr.

Under hensættelser indgår endvidere 2,3 mio. kr. vedr. fratrædelsebeløb ifm. åremålsansættelser.

Forsikringsforpligtelser til arbejdsskader er aktuarmæssigt beregnet af Gjensidige Forsikring og indregnet i balancen med 96,2 mio. kr.

Note 9

Sammensætning af langfristet gæld (mio. kr.)	2008	2009
Selvejende institutioner med overenskomst	3,7	3,2
Stat og Hypotekbank	0,2	0,2
Realkredit	3,0	2,9
Kommunekredit	596,8	687,0
Pengeinstitutter	48,7	46,7
Anden langfristet gæld med indenlandsk kreditor (rente- og afdragsfrie)	12,2	12,2
Gæld vedr. finansielt leasede aktiver	8,8	12,5
Langfristet gæld i alt (ekskl. ældreboliger)	673,4	764,7
Gæld vedr. ældreboliger	668,9	686,7
Langfristet gæld i alt	1.342,3	1.451,4

Udvikling i langfristet gæld	2009
Gæld primo	1.342,3
Ordinære afdrag på lån	-51,2
Låneoptagelse	119,9
Låneoptagelse vedr. ældreboliger	22,3
Regulering af leasinggæld	3,7
Indeks-/kursregulering af gæld	14,4
Gæld ultimo	1.451,4

Note 10

Kautions- og garantiforpligtelser (mio. kr.)	2009
Kautions- og garantiforpligtelser	456,9

Specifikation af kommunens kautions- og garantiforpligtelser fremgår af "Bilag til årsberetningen"

Note 11

Eventualrettigheder og -forpligtelser (mio.kr)

Eventualrettigheder (mio. kr.)	2009
Idrætsformål	26,9
Kulturformål	7,8
Skoleformål	22,8
Sociale institutioner	1,0
Boligformål	359,9
I alt	418,4

Eventualforpligtelser (mio. kr.)	2009
Naturgas Midt-Nord I/S, solidarisk hæftelse for langfristet gæld	2.881,8

Note 12

SWAP-aftaler (mio. kr.)	Rente	Restløbetid	Valuta	Restgæld
Nordea	4,2	4 år	DKK	102,9
Nordea	4,4	7 år	DKK	201,1
Nordea	3,0	4 år	DKK	102,9
Nordea	N/A	8 år	DKK	55,7
Nordea	N/A	9 år	DKK	41,1
Nordea	4,9	15 år	DKK	46,8

Randers Kommune anvender renteswaps til at mindske rente- og valutarisikoen på kommunens låneportefølje. Lån med variabel rente udgør ca 80% af låneporteføljen. I en periode med lavt renteniveau er det valgt via renteswaps at lægge ca. 40% af lånene i fast rente med henblik på at opnå budgetsikkerhed. Den gennemsnitlige rente forbundet med porteføljen har været 2,82 %.

Ledelsens påtegning

Økonomiudvalget i Randers Kommune har den xxxx 2010 aflagt årsregnskab for 2009 til byrådet.

Vi anser den valgte regnskabspraksis for hensigtsmæssig, således at årsregnskabet giver et retvisende billede af kommunens aktiver og passiver, den finansielle stilling samt årets økonomiske resultat.

I henhold til styrelseslovens § 45 overgiver Randers Byråd hermed regnskabet til revision.

Randers Kommune, den maj 2010

Henning Jensen Nyhuus
Borgmester

Bent Peter Larsen
Kommunaldirektør

Randers Kommune

Laksetorvet

8900 Randers C

Telefon 8915 1515

Telefax 8915 1020

randers.kommune@randers.dk

www.randers.dk